

MŪSU PASTOGĖ

XXXIX metai Australian Lithuanian Weekly Registered by Australia Post publication NO NBH 0696 Kaina - Price \$ 1 5.12.1988 Nr.48 (2072)

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

ATSIŠAUKIMAS

Paskutinių dienų įvykiai okupuotoje Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje vėl parodė, kad Maskva visai nenori skaltis su pabaltiečių pageidavimais ir laisvės siekiais.

M. Gorbačiovo paskelbtąjį persitvarkymo, atvirumo ir demokratijos politiką yra grubiai kontroliuojama.

Sovietinės Estijos Tarybos nutarimas rezervuoti sau teisę spręsti apie priėmimą ir vykdymą Sovietų Sąjungos įstatymų - Maskvos buvo paskelbta, kaip nekonstitucinis ir nepriimtinas.

Lapkričio 18 - 19 dienomis, Sovietų Lietuvos Aukščiausios Tarybos sesijai, po ilgų ir rimtų diskusijų, nebuvo leista balsuoti paremiant Estijos Tarybos nutarimus ir iškeliant Lietuvos įstatymų nepriklausomumą nuo Sovietų Sąjungos įstatymų.

Tarybos sesijoje priimtas nutarimas, kad lietuvių kalba yra respublikinė, bet buvo papildyta nuostatu, kad reikia mokytis ir rusų kalbos, nes tai yra Sovietų Sąjungos tarybinė kalba ir svarbi tautų tarpusavio bendradarbiavimui.

Estijos nepriklausomybės partijos, Latvijos nepriklausomybės judėjimo ir Lietuvos Laisvės Lygos atstovų

pasitarimas lapkričio 19 - 20 dienomis Rygoje, priėmė visą eilę nutarimų ir pareikalavo M. Gorbačiovo, kad būtų nustatyta data, kada sovietų kariniai daliniai bus išvesti iš Pabaltijo valstybių, nes Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija 1940 metais yra net tarybinių istorikų jau pripažinta kaip tikras faktas ir Hitlerio - Stalino susitarimai bei slapti protokolai buvo paskelbti net Lietuvos, Latvijos ir Estijos tarybinėje spaudoje.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas apeliuoja į visus pasaulio lietuvius, tuoj pat reaguoti į mūsų Tautos tebesitęsiančią priespaudą ir tautų teisių laužymą, kreipiantis laiškais į savo valstybių prezidentus, kad paveiktų M. Gorbačiova vykdyti sovietų kariuomenės dalinių atitraukimą iš pavergtų Pabaltijo kraštų.

Mes kreipiamės į Amerikos Lietuvių Tarybą ir Jungtinių Amerikos Valstybių Lietuvių Bendruomenę, prašydami suorganizuoti laiškų rašymo akciją prezidentui R. Reaganui prieš jo pasimatymą šių metų gruodžio mėnesio 7 dieną su M. Gorbačiovu New Yorke, paremiant okupuotos Lietuvos gyventojų teisėtus laisvės siekimus.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

Vašingtonas, D. C. 1988 m. lapkričio 20 d.

1918. IX. 18.

DIEVS SVĖTI
LATVIJŲ

Šių metų lapkričio 18 dieną, viso pasaulio latviai atšventė 70 - tąsias nepriklausomybės ir suverenios Latvijos Respublikos paskelbimo metines.

Latvijos nepriklausomybės šventės proga, mes linkime nenuilstant tęsti kovą už nepriklausomybę iki galutinės ir visiškos pergalės!

CANBERRA

Sydnejaus dienraščio "The Sydney Morning Herald" lapkričio 29 dienos numeryje spausdinamas straipsnis pasakoja, kad Australijos parlamente, opozicija apkaltino vyriausybę dėl dokumentų, kurie liečia tariamų karo nusikaltėlių įstatymo klausimus, reikiamo saugumo nesuteikimo.

Opozicija tvirtina, kad jiems jau yra žinomas tariamų karo nusikaltėlių sąrašas susidedantis iš dvidešimties asmenų. Tuo pačiu tvirtinama, kad vienas asmuo, iš minimo sąrašo, jau buvo apklaustas. Dokumente, susidedančiame iš dviejų lapų, išvardintos tariamų nusikaltėlių pavardės, jų nusikaltimai. Visi jie gyveno ar gyvena Australijoje. Sąraše nurodyti asmenys yra kilę iš Jugoslavijos, Vengrijos, Ukrainos, Lenkijos, Rumunijos ir Pabaltijo kraštų.

Tariami nusikaltėliai tariamai yra tarnavę įvairiuose kariuomenės daliniuose, policijoje ir politinėse tarnybose. Dokumentai liudija, kad sąraše nurodyti asmenys yra tarnavę ir Vokietijos SS daliniuose.

Rašoma, kad laikraščio redakcijoje yra turimas, iš Australijos Federalinės policijos gautas tas sąrašas ir vieno apklaustojo parodymai.

Būsimasis Liberalų partijos Attorney - General Mr. Brown pareiškė, kad tariamų karo nusikaltėlių sąrašas pateko į rankas tų, kuriems nepri-

Aviliai, žydint sodams ir pievų gėlėms Lietuvoje

klausio teisę jį turėti. Pagal Australijoje veikiančius įstatymus, nusikaltimas dar nėra padarytas. Šiuo klausimu įstatymas parlamente dar nėra praveistas. Neturėjo būti praveisti ir apklausinėjimai.

TIKROVĖ

Rugsėjo 1 dieną atvykusi į Vilnių,ėjau užsiregistruoti į Vizų ir registracijos skyrių. Moteris, kuri tvarkė tuos reikalus, padavė dvi anketas rusų kalba. Pasakiau, kad esu atvykus iš Jungtinių Amerikos Valstybių ir rusiškai rašyti nemoku. Ji man atsakė: "Tik rusiškai. Ar jūs nežinot, koki kraštą atvažiatot? Ar nežinot, kas čia šeimininkas?" Aš atsakiau, kad atvykau į Lietuvą, ir kad anketos, mažių mažiausiai, turi būti lietuvių ir rusų kalbomis.

Marija Gimbutienė

Kalifornijos universiteto profesorė,
Los Angeles

SYDNEJUS

Trys dešimtys kroatų bendruomenės kultūrinių, religinių, socialinių ir politinių organizacijų atstovų iš N.S.W. ir kitų valstijų nutarė kreiptis į Australijos ministrą pirmininką Bob Hawke, prašydami uždaryti Jugoslavijos ambasadą Australijoje. Taip pat, Kroatų Tautinio Komiteto prezidentas Tom Peram prašys Australijos vyriausybę, kad Jugoslavijos konsulato darbuotojas Matijas Zoran šovęs į jaunuolį, kurio sveikata šiuo metu yra kritinėje būklėje, būtų nubaustas pagal Australijos įstatymus.

Jugoslavijos konsulatas, pasinaudodamas diplomatinėmis teisėmis, vietos policijai nesudaro sąlygų areštuoti

Matijas Zoran. Pastarasis visą laiką laikomas ambasadoje. Kyla klausimas kuo gali baigtis šis brutalus Jugoslavijos ambasados darbuotojo poelgis. Galimas dalykas, kad Matijas Zoran gali būti slapta išgabentas į namus.

Prie sužeisto šešiolikmečio jaunuolio lovos ligoninėje, gausybė gėlių ir žvakučių. Tai žmonių siunčiama užuojauta nukentėjusiam.

Iki šiol, pasipiktinusi kroatų bendruomenė kasdien renkasi prie Jugoslavijos konsulato Sydnejuje, reikalaudama baudmės Matijas Zoran.

MASKVA

Antradienis, lapkričio 29 d. Estijos komunistų partijos sekretorius Vaino Vaylas kalbėdamas komunistų partijos centro komiteto 300 narių pasitarime pasakė, kad Estijos parlamentas gal per "greit" balsavo lapkričio 16 dieną už veto teisę prieš Maskvos įsakymus. Tačiau Estijos Liaudies Fronto lyderis Rain Veide-man pareiškė, kad jie ignoruos Maskvos prezidiumo nutarimus. Balsavimo rezultatai politiniame dokumente rodo kategorišką Estijos gyventojų nusistatymą kovoje už savo reikalavimus.

Manoma, kad Estija nepakeis savo reikalavimų ir priešinsis šiuo metu paruoštam konstitucijos pakeitimui. Iki šiol, detalės apie ruošiamus pakeitimus sovietų konstitucijoje, nėra skelbiamos, tačiau jos lies ne tik Estiją, bet ir Latviją, Lietuvą, Gruziją, kurioje taip pat nuolat vyksta didžiulės demonstracijos nukreiptos prieš tą patį konstitucijos pakeitimą ir kyla tautinio judėjimo banga.

Kai į Australiją atėjo žinios, kad sovietai persekioja Lietuvos istorinių dienų minėjimų dalyvius, buvo kreiptasi į krašto senatą, kad jis užtartų mūsų tautą. Trisdešimt vienas senato narys su senatorium Jim Short priešakyje, pasiuntė Gobačiovui laišką per sovietų pasiuntinybę Canberroje, kad būtų imtasi priemonių tokių nacionalinių minėjimų laisvės užtikrinimui. Šių metų kovo mėnesį, senatorius gavo atsakymą iš sovietų pasiuntinybės ministro – kanclerio Zemskov (pagal spaudą, vieno iš žymiausių Maskvos agentų Vakaruose). V. Zemskov savo laiške australų senatoriams rašė, kad jis pasiuntęs jų laišką Lietuvos ir Estijos parlamentams, kurie tiesiogiai atsakysią į senatorių laišką.

Zemskov ironiškai pridūrė, kad jis atkreipias Australijos senatorių dėmesį į faktą, kad lietuviai, latviai ir estai yra prisijungę prie Sovietų Sąjungos savo noru ir kad krašto įstatymai garantuoja jų teises.

Lapkričio mėnesį, praėjus net pusei metų, senatorius J. Short gavo laišką iš Lietuvos "parlamento" pasirašytą sekančių jo narių (?): Alberto Laurinčiuko – užsienio reikalų komisijos pirmininko, Jūrėtės Kupliauskienės – studentų unijos pirmininkės, Vytauto Levicko ir Marijono Prakuroto. Savo laiške okupuotos Lietuvos "parlamento nariai" rašo, kad tikroji Lietuvos nepriklausomybės diena yra gruodžio 10, tai yra diena, kada Lietuvoje buvo paskelbta sovietų valdžia, kurią, deja, nuvertė kontr-revoliucionieriai ir okupantai, vėl įkurdami buržuazinę valstybę. Bet 1940 metais Lietuvos liaudis, vėl atstačius sovietinę valdžią ir tais pačiais metais Lietuva įstojusi į Sovietų Sąjungą. Po to kraštas padaręs didžiulę pažangą ir t. t. ir t. t... Vasario 16 – oji esanti darbo diena, be jokių demonstracijų ar neramumų. Aišku, sako laškas, maža saujelė intrigantų, kurie neatstovauja liaudies interesų, visais būdais mėgina atkreipti užsienio spaudos dėmesį... Gale ilgoko laiško mūsų okupuotos Lietuvos "parlamento" atstovai kviečia australų senatorius aplankyti Lietuvos respubliką ir pamatyti Lietuvos gyventojų gyvenimą betarpiškai.

Šį laišką, kurio tik svarbesnes sovietinės propagandos vietas čia paminėjau, senatorius J. Short perskaitė senate lapkričio 10 dieną.

Zemskov ir sovietinės Lietuvos, neva tai parlamentary, nelaimė, minėtas australų parlamento narys tuoj pat perskaitė visą sąrašą istorinių faktų, liečiančių Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą "įvykusį pagal krašto žmonių laisvą norą".

Melbournio Lietuvių Bendruomenės valdybos laiške suminėta 1920 metų nepuolimo sutartis tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos, kuri visiems laikams išsižada bet kokių pretenzijų į Lietuvos teritoriją, Ribbentropo – Molotovo paktas ir jo slaptieji priedai, Kremliaus reikalavimai išleisti sovietų karines igulas su visomis pasitarimų smulkmenomis, Maskvos ultimatumu 1940 metais ir prieš jį, 1940 metų birželio mėnesio 2 dienos Molotovo prisipažinimas V. Krėvei – Mickevičiui, kad Maskva per šimtmečius sapnavo turėti Baltijos pajūrį, jog dabar kaip tik esanti proga, kuria ji nutarė pasinaudoti ir kad Lietuva kartu su kitoms Pabaltijo valstybėmis ir Suomija turės būti įjungtos į Sovietų Sąjungą. Sąraše yra dokumentais remti faktai apie sovietinio tipo balsavimo pravedimą Lietuvoje, kuriuose balsus atidavė vos 15 procentų sugaudytų lietuvių, kai tuo tarpu buvo skelbiama prabalsavus 85 procentams.

Senatorius J. Short po melbourniškų perskaityto istorinių faktų sąrašo, padarė puikius komentarus apie didžiausią Sovietų Sąjungos kriminalinį aktą, sąmokslu keliu ir nelegaliai užimant laisvus Pabaltijo kraštus. Jis išreiškė abejonę, ar Maskva ir Gorbačiovas rimtai nori gerų santykių su Vakarais, jeigu varo tokią melagingą propagandą, remdamasi jų pasiuntinybės KGB agento ir pavergto krašto "parlamentary" pagalba, pridurdamas, kad Australijos parlamentariai žada rimtai pagalvoti apie kelionę į okupuotą Lietuvą, kur juos pakvietė okupuotos Lietuvos "parlamento nariai".

Abiejų laiškų ir komentarų Australijos senatė, kopijos jau nusiųstos okupuotos Lietuvos patriotams, kad ten jie mėgintų paskelbti spaudoje šią nešvarią gorbačiovinės Sovietų Sąjungos aferą ir lietuvių tautos išdavikų pavardes.

KGB didžioji žuvis "ponas" Zemskov greičiausiai bus atšauktas iš Australijos už gėdos pridarymą jo viršininkams politbiure.

Dr. J. Kunca

JAUSMAI IR MINTYS

Kam šiandien nevirpa širdis ir nesvaigsta galva beskaitant laiškus iš Lietuvos, žiūrint televizijos ekrane žinias, vartant savų ir australų laikraščių puslapius.

Nenuostabu, kad mūsų mintys lekia platyn, tolyn, galvotrūkčiais ieškodamos vaizdų, vilčių. Svajonės ir širdies jausmai peršoka proto samprotavimus. Norėtume matyti Lietuvą Olimpiniuose žaidynėse, girdėti Jungtinių Tautų susirinkime. Jau beveik matome Lietuvos laivus, pakrautus puikiausiais maisto produktais, rėžiančius jūrų bangas ir tūkstančius turistų švais-tančių dolerius Lietuvos krautuvėse.

Kad ir kaip norėtume išgirsti Kremliaus mūrų braškėjimą, apkerpėjusios sovietų valdžios tratėjimą, imperijos taip greitai negriūva. Ir greičiausiai dar daug Nemuno vandens nubėgs, kol kas nors galės užnerti virvę užkariautojų paminkalms ir versti žemyn. Dar nespėjo Gorbačiovas visko išgražinti ir nudailinti, kaip pažadai iš Vakarų užgriuvo jo stalą.

A. Kantvilas

Vakarų Vokietija, Italija, Amerika ir kitos valstybės jau verčiasi per galvą, viena kitai lipidamos ant kulnų, kad tik prisigerintų.

Iš Vakarų Gorbačiovas gaus prekes, kuriomis užpildys tuščias krautuvų lentynas ir išpustytus aruodus. Vakarai paskolins jam pinigų ir po poros metų nurašys skolas. O jis ir toliau leis satelitus į erdves, statys karo laivus ir gamins ginklus.

Gorbačiovas leidžia mosuoti vėliavomis, giedoti himnus, bet tankai ir tūkstančiai kareivių, raketos ir patrankos tebestovi mūsų žemėje, dalis kalinių dar tebevargsta stovyklose ir šimtai tremtinių šaltajame Sibire. Krūtinei jau lengviau alsuoti ir širdžiai ramiau, bet tai jiems, mūsų broliams tėvynėje. Ir jie, tik jie vieni žino kas geriau, ar santūriai laukti, ar diplomatiškai siekti. Nepertempti siūlo. Mums gal geriau stebėti, dirbti kaip dirbus, negaištant su svajonėmis ir planais.

GYDŪNO JAUNIMO FONDAS ŠIANDIEN

Rašo Jurgis Janušaitis

Amerikoje, Kanadoje ir Australijoje veikia įvairūs lietuvių suorganizuoti ir tvarkomi fondai. Visi jie turi savo tikslus, paskirti, atlieka daug gerų, naudingų darbų kultūrinėje ir net politinėje srityse.

Apie kai kuriuos fondus dažnai skaitome spaudoje. Randame tų fondų veiklos apžvalgas. Tik gal kiek mažiau informacijų tepasirodo apie tyliai, bet našiai veikiantį ir dirbantį Vydūno Jaunimo Fondą Amerikoje. Šia proga, Kalėdų šventėms artėjant, noriu bent trumpai papasakoti apie šio tylaus darbininko darbus šiandien.

Vydūno Jaunimo Fondas susiorganizavo prieš trisdešimt penkerius metus. Fondo tikslas rūpintis lietuvių jaunimu, švietimu ir lietuvių kultūros ugdymu išeivijoje. Taigi tikslai gražūs, kilnūs.

Šis fondas, savaime aišku, taip pat telkia lėšas. Vienas iš lėšų telkimo būdų – kalėdinės atvirutės, kurias šiais metais išleido jau trisdešimt penktą kartą. Atvirutės išsiuntinėjamos lietuviams, kurie atsilygina fondui siųsdami mažesnes ar didesnes aukas. Tokiu būdu fondas sutelkia nemažą pinigų sumą. Atvirutėms dažniausiai panaudojama mūsų dailininkų kūryba. Šiais metais buvo panaudota savito stiliaus lietuvių dailininko Juozo Sodaičio, gyvenančio Ormond Beach Floridoje, kūryba. Atviručių keturiais motyvais buvo išleista net 35.000 tiražu. Atvirutės spalvotos, tautinio ir religinio motyvo, atitinkančios lietuvių tradicijas, papročius, kalėdines nuotaikas. Taigi, šiais metais turėsime dailininko J. Sodaičio kūrybos, meniškų kalėdinių atviručių. Nežinau, ar Australijos lietuvių šios atvirutės pasieks, o būtų gera, kad ir Australijos lietuviai būtų sveikinami būtent šiomis atvirutėmis Kalėdų švenčių proga.

Žveldamas į atvirutes, nejučiomis daug išgyveni. Štai žvaigždėtame dangaus skliaute, nakties glūdimyje rymo rūpintojėlis, lyg išsakydamas mūsų tautos golgotos kelią ir rūpesčius. Štai padangėje angeliukas trimitu skelbia džiugią žinią geros valios žmonėms žemėje. Kitoje lietuvaite susimąsčiusi tarytum klausosi angelų trimitų garsų, nešančių Kalėdų džiaugsmą ir ramybę visai lietuvių tautai. Vienas motyvas – lietuvaite, ant delno nešanti degančią žvakę,

iškalbingai kalba mums Naujųjų Metų viltimi ir ateinančiomis laimingesnėmis ir šviesesnėmis gyvenimo dienomis.

Vydūno Jaunimo Fondui ir dailininkui Juozui Sodaičiui priklauso nuoširdi padėka už rūpestį ir pastangas išleidžiant šias meniškas atvirutes.

Nors trumpam pažvelkime į patį Vydūno Jaunimo Fondą, jo veiklą, atliekamus darbus.

Fondas savo veiklos laikotarpyje yra išmokėjęs 333.658,72 dolerius lietuvių jaunimo, švietimo ir kultūros ugdymo reikalam.

Vien šių metų sąmatoje buvo numatyta išmokėti įvairiems tikslams 50.000 dolerių. Iš šių sumų Punsko lietuvių gimnazijai teko perkant 5 kompiuterius. Numatoma išleisti dr. V. Kudirkos monografiją. Lietuviams buvo skiriamos stipendijos, duodamos paskolos, išlaikyti visuomeninio darbo kursai lietuviams studentams, skiriamos premijos. Numatoma įkurti Vydūno literatūrinį muziejų. Įteikta dešimtoji Vydūno Jaunimo Fondo metinė premija politinių mokslų studentui Robertui Vitui. Į okupuotą Lietuvą išsiųsta A. Šapokos istorijos net už 3.500 dolerių. Išleista V. Statkaus paruošta, 1040 puslapių knyga "Lietuvos ginkluotosios pajėgos", kuri kainavo net 25.000 dolerių. Paskirta M. Žilinsko vardo 1000 dolerių stipendija istorikui. Numatyta išleisti plačią Lietuvos istoriją anglų kalba.

Čia suminėjome tik šių metų atliktus ar suplanuotus darbus. O kiek gerų darbų Vydūno Jaunimo Fondas yra atlikęs per trisdešimt penkerius savo veiklos metus!

Taigi, šalia didžiųjų, milijoninių fondų, Vydūno Jaunimo Fondas taip pat yra svarbi institucija, išsilaikanti iš kalėdinių atviručių aukų ar šiaip rėmėjų.

Vydūno Jaunimo Fondas lietuvių kultūrinės veiklos horizontuose šviečia našiais darbais ir didele savo derliaus dalį atiduoda mūsų kultūrinės veiklos aruodan.

Vydūno Jaunimo Fondą tvarko speciali taryba, kuriai vadovauja Leonas Maskaliūnas ir valdyba, vadovaujama Vytauto P. Mikūno.

Telieka palinkėti šiam fondui ir toliau žengti našaus darbo keliu, o lietuviškajai visuomenei derėtų bent kukliomis aukomis jo darbą remti.

SKAUTAI

LSS Vyriausiems Skautininkams ir Tarybos nariams pristačius, lapkričio 1 d. proga LSS Tarybos Pirmija VI – ju korespondenciniu posėdžiu pasilžymėjusius vadovus bei rėmėjus pakėlė į vyresniškumo laipsnius ir apdovanojo LSS Garbės Ženkla.

Tarp apdovanotų JAV bei Kanados vadovų, randame ir sekančius Australijos Rajono narius:

Pakeltas į Vyresnio Skautininko laipsnį – s. fil. kunigas dr. Pranas Dauknyš iš Melbourn.

Pakelti į Skautininko laipsnį – ps. fil. Elena Erzikov iš Sydnejaus, ps. Narcizas Ramanauskas iš Melbourn, ps. Rasa Statkuvienė iš Melbourn.

DU NAUJI NARIAI LIETUVOS HELSINKIO GRUPĖJE

Informuojame Tarptautinę Helsinkio federaciją ir užsienyje esančius Lietuvos Helsinkio grupės narius, kad nuo š. m. spalio 11 d. priimti nauji nariai – Gintautas Iešmantas, Vytautas Bogušis.

Pakelti į Paskautininko laipsnį – v. sl. Tamara Vingilienė iš Sydnejaus, v. sl. Vytenis Šlogeris iš Sydnejaus.

Apdovanotas Padėkos Ordinu – v. s. Jonas Zinkus iš Sydnejaus.

Apdovanota Lelijos Ordinu – v. s. Jonė Žitkevičiūtė iš Melbourn.

Apdovanotas Ordinu Už Nuopelnus su Rėmėjo Kaspinu – sk. vyt. Liudas Bungarda iš Geelongo.

LSS Australijos Rajono Vadija sveikina pakeltuosius ir apdovanotus ir linki sėkmingo tolimesnio darbo skautiškoje veikloje.

j.v.s. fil. Vyt. Vaitkus
Rajono Vadas

Pasirašo: Viktoras Petkus, Kun. G. Gudavičius, M. Jurevičius, V. Vaičiūnas
Lietuva, 1988 m. spalio 12 d.

Kariuomenės šventė Melbourne

Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventę ir šiais metais šventėme svetimame, svečiame krašte. Minėjome ryžtą gyventi laisvėje. Melbourne ramovėnai lapkričio 20 dieną paminėjo Lietuvos kariuomenės 70 -tas atkūrimo metines ir Melbourne Karių Veteranų Sąjungos skyriaus įsikūrimą prieš trisdešimt penkerius metus.

Minėjimas buvo pradėtas specialia radijo laida 11 valandą ryto. Ją pravedė Alisa Baltrukonienė, papasakojusi apie pirmųjų dešimties metų kūrimosi veiklą ir pokario metų partizaninį judėjimą.

Dvyliką valandą rikiuotės tvarkoje, Ramovėnai ir Šauliai su vėliavomis žengė į bažnyčią, savo eisena džiugindami visų susirinkusių širdis. Pamaldas atlaikė ir gražų pilną gilios prasmės pamokslą pasakė kunigas dr. Pr. Dauknyš. Pamaldų metu, šventei skirtas giesmės giedojo Petro Morkūno vadovaujamas choras, savo giesmėmis šį ypatingą sekmadienį paversdami nepaprastu, nekasdienišku, ypatingai iškilmingu.

Po pamaldų visi susirinko į Lietuvų namus. Norintieji galėjo papietauti Socialinės Globos Moterų Draugijos paruoštais puikiais pietumis, atsigalvinti kava ir kitais gėrimais.

Minėjimas prasidėjo 2.30 valandą po pietų Lietuvų namų teatro salėje. Minėjimą iškilmingai vedė Ramovėnų pirmininkas Vladas Bosikis. Prieš nešant vainiką prie žuvusių už Lietuvos laisvę paminklo, scenon įėjo dvi tautiniais rūbais pasipuošusios mergaitės nešinos trimis tautinių spalvų degančiomis žvakėmis, sustojo scenoje prie Laisvės statulos, prie kurios ir buvo padėtas vainikas. Lydintys Juozas Seliokas ir Vincas Baltrukonis perdavė vainiką Vytautui Šalkūnui. Pasigirdo scenoje nesimtančios kalbėtojos balsas tariantis jautrius žodžius: "Tesusliepsnoja, degančių žvakių šilumoje, meilė savo kraštui kiekvieno lietuvių širdyje, kad ji niekad neužgestų o tik sukeltų energiją vieningam darbui su giliu pasišventimu Lietuvai.

Ramovėnų pirmininkas Vladas Bosikis

perėmė Aldona Butkutė, kuri įdomiai pristatė kiekvieną programos atlikėją.

Po kunigo dr. Pr. Dauknyšio sukalbėtos maldos, sekė įdomi kompozitoriaus V. Šimkaus gerai paruošta paskaita. Paskaitininkas ypatingai sudomino klausytojus papasakojęs savo paties išgyvenimus iš praeties, pirmosios sovietų okupacijos meto. Jis taip pat ragino visus susirinkusius rinkti visą medžiagą surištą su praeitimi. Kada nors, kas nors atvyks ir ieškos davinų, kuriais galėtų papildyti istorinius įvykius. Oficialioji dalis užbaigta visiems kartu sugiedojus "Lietuva Brangi".

Vieninteliui minėjime dalyvavusiam savanoriui, Vyties Kryžiaus Kavalieriui Andriui Tamulevičiui, padėkos atminimo ženklą, pirmininko pakviesta, Brigita Karazijienė prisegė jam baltą gėlę su rūtos šakele.

Juozas Mikštas pradėjo meninę dalį savo kūrybos, šios dienos rimčiai pritaikytais eilėraščiais. Pranas Bartaška paskaitė savo du eiliuotus kūrinius, giliai patriotiniais jausmais dvelkiančius.

Muziko Stankevičiaus "Rikių dainą" iš kantatos "Kryžių ir Rūpintojė-

padainavo keturias gražias kariškas žygio dainas - S. Gailevičiaus "Ramovėnų maršą", A. Račiūno "Į kovą", M. Petrausko "Gaudžia trimitai" ir K. Banaičio "Žygis į Vilnių". Sužavėta publika išprašė dar vieną dainą.

Kariuomenės šventės minėjimas šiais metais įdomus, programa neperkrauta, gausus dalyviais - visiems paliko kuo puikiausią išpūdį ir prisiminimą.

Pirmininkas V. Bosikis visus prisidėjusius prie programos paruošimo pakvietė į sceną, kur moterims Brigita Karazijienė įteikė po raudoną gvazdikų puokštelę, o vyrams prie atlapo prisegė po baltą žiedą. Prisegė ir savo vyrui Algiiui, kuris taip gerai tvarkė visą garso aparatūrą. Apšvietimą irgi puikiai tvarkė Juozas Balčiūnas.

Minėjimas baigtas visiems kartu sugiedojus Tautos Himną.

Dvigubo minėjimo galutiniam užbaigimui ramovėnai rinkosi su antromis pusėmis, organizacijų atstovai, svečiai, į jubiliejinę salę vaišėms, kur visi dar turėjo progos, prie gražiai paruoštų stalų, valgydami pabendrauti, pasikalbėti. Po užkandžio, sveikinimus tarė Krašto valdybos pirmininkė Dana Baltutienė, Apylinkės valdybos pirmininkas K. Lynikas, klubo pirmininkas dr. J. Kunca, choro vadovas Petras Morkūnas, radijo valandėlės koordinatorius G. Žemkalnis, šokių choreografė Dalia Antanaitienė, skautų vardu Algis Šimkus ir Šaulių kuopos pirmininkas J. Kvietaitis. Kelias mintis išsakė ir Vyties Kryžiaus Kavalierius Andrius Tamulevičius. Žodį tarė ir vaišėse dalyvavęs svečias iš Lietuvos.

Ramovės pirmininkas padėkojo visiems, kurie sveikino. Perskaitė visus gautus sveikinimus iš kitų

Ramovės Sąjungos skyrių, įskaitant ir iš Lietuvos Karių Veteranų Centro valdybos Amerikoje. Jis taip pat pasidžiugė, kad šeši ramovėnai nuo pat Ramovės įkūrimo Melbourne, vis dar yra jos nariais. Tai Leonas Baltrūnas, Vladas Bosikis, Povilas Dargis, Juozas Seliokas, Vytautas Šalkūnas, kuris Ramovei vadovavo net devyniolika metų, ir Vincas Žiogas.

Ramovės įsikūrimo 35 metų proga, įgyvendinta pirmininko Vlado Bosikio idėja. Lietuvų namų koplyčioje, mirusių ramovėnų pagerbimui, prityvintą Gedimino stulpų formos, gražaus medžio lentą. Už šio projekto pagaminimą, kaip sako pirmininkas, nepaprasta pagarba priklauso ramovėnams Stasiui Šiuškui ir Vytautui Miliauskui. Kadangi Melbourne neturime savų lietuviškų kapų, ramovėnų bendru paminklu pagerbti galimybės nėra. Prie Gedimino stulpų, mirusiems ramovėnams pagerbti, prikabinama graži metalinė lentelė su mirusio pavarde, gimimo ir mirties datomis. Viso jau prisegtos 47 lentelės. Paliko daug vietos ir ateities mirties aukoms.

Vaišėse dalyvavo apie pusantros šimtinės svečių. Ramovės pirmininkas Vl. Bosikis padėkojo šeimininkėms Urbonavičienei, M. Žiogienei ir visoms darbščioms tartininkėms už skanaus maisto paruošimą: Ališūnienei, Duobienei, Jurgelaitienei ir V. Aglinskui. Mockienei ir Valaitienei už scenos ir stalų papuošimą. Už įdomaus ir skanaus jubiliejinio torto iškepimą Aldonai Vyšniauskienei. Už kitus skanius pyragus Gylienei, Matulionienei, Venckienei ir G. Narušui.

Linkėtina neužilgo kariuomenės šventę švęsti su visais kartu laisvoje Tėvynėje.

Al. B.

DALYVAUKITE LITERATŪRINĖS PREMĖJOS KONKURSE

Australijoje gyvenančių jaunesniosios ir vyresniosios kartos lietuvių paskatinimui rašyti, Australijos Lietuvių Fondas skiria dvi konkursines literatūros premijas po 1000 dolerių kiekvieną.

Pirmoji premija - jaunimui iki 35 metų. Antroji premija - amžius neribotas.

Premija bus skiriama atsižvelgiant į svarstomojo kūrinio meninę vertę. Jeigu, premijuotino kūrinio nebus gauta, vertinimo komisija pasiūlys Australijos Lietuvių Fondui tris rašytojus, premijuotinus už bendrąjį įnašą į lietuvių grožinę literatūrą. Vienam iš jų, Australijos Lietuvių Fondas, remdamasis komisijos nutarimu, skirtų premiją.

Konkurso sąlygos sekančios:

1. Novelės tema pageidautina iš lietuvių gyvenimo. Ją pasirenka pats autorius. Jos ilgis - 50 mašinėlės spausdintų puslapių (gali būti ir mažiau).

2. Premijai bus priimami lietuvių ir anglų kalba rašyti veikalai.

3. Rašinius pristatyti iki 1989 metų birželio mėnesio 30 dienos.

4. Pageidautina, kad rankraščiniai veikalai būtų parašyti mašinėle. Kiekvieno rankraščio pakanka siųsti po vieną nuorašą.

5. Siunčiant rankraštį, naudoti slapyvardę, pridedant užlipintą voką su tikra pavarde, adresu ir telefonu.

6. Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba pakvietė kvalifikuotus asmenis, kurie maloniai sutiko sudaryti vertinimo komisiją: Elena Jonaitienė, Isolda Davis ir Alena Karazijienė.

Pirmininkauti sutiko Elena Jo-

naitienė ir veikalus siųsti tiesiogiai, sekančiu adresu: 18 Gloucester Rd., Epping, N.S.W. 2121.

Isolda Davis

7. Rašinius siųsti užvardinant - Australijos Lietuvių Fondo Literatūrinės Premijos Konkursas. Ant voko taip pat turėtų būti pažymėta, kuriai premijai veikalas taikomas, jaunimo ar neriboto amžiaus.

Daug laiko nebeliko. Krašto valdyba ragina šia vertinga premija pasinaudoti, kurią Australijos Lietuvių Fondas paskyrė, bet lieka tik mecenato rolė. Pagrindinė konkurso ruošėja yra Krašto valdyba. Kviečiame visus suinteresuotus entuziastingai įsijungti į konkursą savo rašiniais.

Alisa Baltrukonienė
ALB Krašto valdybos sekretorė

Vainiko nešėjas Vytautas Šalkūnas su palydovais Juozu Selioku (kairėje) ir Vincu Baltrukonu

Gyvų gėlių vainiką nešdami, Ramovėnai pagarba ir meile primena Lietuvos karių pralietą kraują ginant jaunutę Lietuvos valstybę nuo grobuoniškų kaimynų. Prisiminėme visus čia mirusius Lietuvos karius, svetimuose kraštuose, Sibiro stepėse, tolimosios šiaurės ledynuose amžinai užmigusius ir kritusius Lietuvos lauke partizanus."

Po trumpos pirmininko V. Bosikio įžangos, toliau programos vedimą

liu Lietuva", jautriai padainavo solistas Jurgis Rubas. Liaudies dainą "Linko liepos, lūžo ažuolai" ir kompozitoriaus Raudonikio dainą "Jau vaikystė nuskambėjo" padainavo Jurgis Rubas su Vincu Danium. Vilija Mockutė ir Ieva Brovedanė puikiai ir nuotaikingai pašoko, Dalios Antanaitienės paruoštą, šokį "Landutė", o po to Vilija dar ir solo šokį.

Visų nudžiugimui, iš poilsio grįžęs, pasirodė vyrų oktetas. Sutartinai jie

- LIETUVIŲ DIENOS -

ARCHYVAS, KRONIKA,
ANTALOGIJA

Krašto valdyba pruošė kai kuriuos Australijos Lietuvių Bendruomenės statuto pakeitimus bei papildymus, kurie bus pateikti priėmimui Adelaidėje įvyksiančiam Krašto Tarybos suvažiavimui.

Vienas tų papildymų - Informacijos Centro institucijos įpilietinimas statute. Tarp kitko, nusakoma, kad Informacijos Centras: a) rinks lietuvių kilmės ateivių buities bei veiklos archyvinę medžiagą ir rūpinsis jos apsauga, b) neapibrėžtam laikui, savo sudėtyje turės angažuotą bendruomenės metraštininką, kuris ves ir saugos lietuvių ateivių veiklos kroniką.

Archyvo įkūrimo ir kronikininko klausimai yra labai ir labai pavėluoti. Ir vis dėlto gerai, kad pagaliau to imamasi. Istorinės veiklos dokumentai, nuotraukos, mus liečiančios australiškų laikraščių iškarpas yra svarbu išlaikyti ateičiai. Savo laiku šiam reikalui Australijos Lietuvių Fondo valdyba buvo sutikus nupirkti nedegamą spintą. Reikia tikėtis, kad šio savo pažado ji neatsisakys ir dabar. Melbourne "Šaltinių" bibliotekoje turime Australijojeėjusių periodinių leidinių rinkinius. Tik svarbu juos išsaugoti, kadangi popierius greitai trūnėja. Būtina juos užfiksuoti juostoje ir laikyti archyve. Labai svarbu

turėti nuolatinį bei atsidėjusį metraštininką, kuris vestų objektyvią ir nešališką bendruomenės kroniką. Teks pasvarstyti, kaip ją susieti su praeitimi, kaip atsekti senųjų ateivių pėdsakus. Kaip su Kosčiuška? Kilmės jis iš Naugarduko vaivadijos - istorinės Lietuvos. Save laikė lietuviu.

Pasikeitusi atmosfera Lietuvoje (tikėkim, kad ji išliks, net pagerės) išeivijai sudaro sąlygas tamptiau bendradarbiauti su tauta krašte. Manykim, su laiku, archyvinę medžiagą galės būti pasiūsta į Vilnių, kur ji bus naudinga lietuvių tautos istorikams.

Antras klausimas tai - 1987 metais, kunigo Prano Vaserio, dvi dienos prieš mirtį, Australijos Lietuvių Fondo metiniame susirinkime iškeltas Australijos lietuvių plunksnos mylėtojų antalogijos reikalas. Pasiūlymo įvykdymas pastatyti paminklą brangios atminties sumanymo autoriui ir patarnautų lietuvių pažinimui krašte. Dabartinės sąlygos, atrodo, teikia vilčių tokią antalogiją atspausdinti Lietuvoje, spausdinimo išlaidas, žinoma, mums padengiant. Fondo valdyba tuo reikalu, teko girdėti, yra susirūpinusi.

A. Zubras

GEELONGE

Šiais metais Geelongo Lietuvių Sąjungos klubo metinis narių susirinkimas įvyko lapkričio 5 dieną Lietuvių namuose. Susirinkimą atidarė klubo pirmininkas J. Gailius, pakviesdamas visus dalyvaujančius atsistoti ir susikaupimo minute pagerbti nesenai ir netikėtai mirusį narį Juozą Klupšą, o taip pat visus kitus jau anksčiau mirties pašauktus iš gyvųjų tarpo.

Susirinkimui pirmininkauti pakvies-tas K. Starinskas, sekretoriauti A. Karpavičius. Metinės klubo veiklos pranešimą padarė pirmininkas J. Gailius paskaitydamas ir pereito metinio susirinkimo protokolą. Apie valdybos finansinę padėtį žodžiu ir raštu pranešimą padarė kasininkas L. Bungarda. Revizijos komisijos patikrinimo aktą perskaitė V. Bindokas.

Po trumpų diskusijų, susirinkimui metinę veiklą patvirtinus, išrinkta nauja klubo valdyba ir Revizijos komisija. Mandatų komisija, dalyvaujant V. Mačiuliui, P. Čerakavičienei ir A. Jančiauskienei, patikrinusi slapto balsavimo davinius rado, kad balsų dauguma į naują klubo valdybą išrinkta sekančiai: J. Gailius, I. Gailiuvienė, L. Bungarda, J. Medelis, V. Čerakavičius. Kandidatais liko M. Manikauskienė ir B. Liebich. Revizijos komisijon išrinkta: V. Mačiulis, G. Valaitienė, V. Adomaitis, kandidatais liko I. Valodkienė ir Č. Valodka.

Susirinkimo pirmininkas K. Starinskas padėkojęs dalyvavusiems už gausų apsilankymą ir darbingą atsinešimą, susirinkimą uždarė Tautos Himnu.

Vėliau vyko buvusios valdybos suruoštos vaišės.

Naujoji Geelongo Lietuvių Sąjungos klubo valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: pirmininkas - J. Gailius, vicepirmininkas - J. Medelis, vicepirmininkė moterų reikalams - I.

Juozas Gailius Geelongo Lietuvių Sąjungos klubo valdybos pirmininkas

Gailiuvienė, sekretorius - V. Čerakavičius, kasininkas - L. Bungarda. Valdybos sekretoriaus adresas: V. Čerakavičius, 4 Walscott St., North Geelong, Vic. 3215.

Naujai išrinkta valdyba praneša, kad tradicinis Kalėdinis pobūvis ir Kalėdų Eglutė vaikams įvyks gruodžio 10 dieną (šeštadienį), 6 val. vakare, Lietuvių namuose. Vakarienės kaina "Švediskam stalui" 8 doleriai asmeniui, vaikams iki 10 metų nemokamai. Atvyks ir Kalėdų senelis. Tėvų patogumui, dovanėles bus galima palikti pas šeimininkes, aiškiai užrašant vaiko vardą. Valdybai būtinai žinotina suaugusių ir vaikų skaičius, todėl maloniai prašome, užsirašyti iš anksto pas I. Gailiuvienę, pranešant telefonu 214235.

Geelongo Lietuvių Sąjungos klubo valdybė

Gerų draugų ir giminių, kurių Vilniaus geležinkelio stotyje pribuvo tikrai geras pusšimtis, su daina ir šampanu palydėtas, palikau gražiąją Lietuvą. O palikti buvo tikrai gaila, matant sesers ir kitų artimųjų ašarotas akis. Gauti nuosirdžiausi linkėjimai greito pasimatymo ir vėl Tėvynėje, gausybė gėlių, atsisveikinimo bučiniai ir, pagaliau traukiniui pajudėjus, paskutiniai rankų mojavimai įtikino mane, kad aš jau palieku Lietuvą. Mano vagonas pilnas lietuvių, ekskursija važiuojančių į Rytų Vokietiją, kur kelias savaites jie atostogaus. Greitai susipažistame, tampame lyg ir draugais. Kai po trumpos valandėlės atsiranda užkandžiai, šis tas troškuliui numalšinti, ir kai sužino, kad aš iš Australijos, pasidarau svečias atskirose grupelėse. Tik pasakok, prašo. Kaip ten yra pas kengūras, tik vaišinkis, tik išgerk. O aš, dar neatsigavęs nuo saviškių išleistuvių ir atsisveikinimų Vilniuje, tikrai negaliu vaišintis. Aiškinuosi, bet kur tau žmogus išaiškinsi. Nepriimsi tautiečių vaišingumo, ko gero dar pasakys "kengūra didžiujasi" ar panašiai. Todėl, diržą per centimetrą atleidęs, gražiai susibičiulauju su savo bendrakeleiviais, net nepastebėdamas kaip privažiuojame sieną. Pirmieji tikrina sovietų pasieniečiai. Lyg ir prisibijau, po turėtų nemalonumų įvažiuojant, kur net smulkiai iškratytas buvau. Tačiau šį kartą viskas einasi labai gerai, buvau tik paklaustas ar turiu kvitus už išleistą didelę dolerių sumą. Pasakęs, kad turiu, daugiau net patikrintas nebuvau ir lagaminai buvo visai nežiūrėti. Dar paprasčiau praėjo su lenkų pasieniečiais. Niekas nieko nežiūrėjo, tik teko sumokėti po 15 amerikietiško dolerio už kiekvieną būsimą dieną Lenkijoje, gaudamas iš jų po 452 zlotus už dolerį, kada šiaip už jį gali gauti po 2000 zlotų. Tačiau ir tas yra labai gerai, nes čia gali visai laisvai visur važinėti, ir būti kiek nori. Pagalvojau sau, o kodėl Lietuvoje negalima būtų taip daryti, sumokant už kiekvieną dieną, gaunant, kad ir oficialiai jų kapeikas, paskui sau laisvai gyventi, važinėti kur nori. Taip ir svečiams būtų gerai, ir Lietuva gautų gausiai dolerių, žinoma, jeigu jie pasiliktų Lietuvoje.

Pas Punsko lietuvius

Lenkijos pasienio stotelėje Kuznice, manęs jau laukė seni draugai broliai Rimas ir Viktoras Vainos. Rimas, atvykęs vasaroti pas tėvus iš Varšuvos ir Viktoras, buvęs, Jaunimo kongreso Australijoje, Lenkijos lietuvių atstovu, gyvenantis Punske. Abu broliai, kaip ir visa jų šeima, yra dideli lietuvių veikėjai Lenkijoje. Rimas, Varšuvos Politechnikos institute matematikos docentas, yra tikras sostinės lietuviškas variklis. Jis gerai žinomas ne tik lietuvių bet ir lenkų tarpe, dažnai net vadinamas "lietuviškuoju maištininku". Jau eilę metų kovojo, ir kaip jis pats sako, kovos už bet kokius lietuviškus reikalus ne tik pačioje Varšuvoje, bet ir Punske bei Seinuose. Kietas tai džukas, mokslininkas matematikas. Per tokius tvirtus lietuvius tvirtai stovi ir visas šio krašto lietuviškasis gyvenimas, veikla.

Jauniausią brolių Viktorą ypatingai gerai pažįsta Australijos lietuvių jaunimas. Prieš metus jis buvo Australijoje, dalyvaudamas pasauliniame Jaunimo kongrese. Tai jaunas, puikus vyras, iš profesijos inžinierius, sekantis savo tėvų ir brolių lietuviškomis pėdomis. Kartu su žmona Aldona dirba vietos lietuvių jaunimo vadovu. Jo rūpesčiu, šio krašto "Mūsų Pastogė" Nr.48 1988.12.5 pusk.4

lietuvius netrukus aplankys garsiosios Australijos jaunosios dainininkės "Svajonės", taip sužavėję kitų kraštų tautiečius. Neatsilieka ir, vienintelė tarp keturių brolių, sesuo Marytė Misiukonienė, šiuo metu dirbanti Punsko gimnazijos vicedirektore. Į patį Punską mane atveža Viktoras. Veža savo automobiliu, Kanados lietuvių jam dovanotu už jo lietuvišką veiklą čia. Punske gyvenau mokytojo Juozo Vainos ir jo žmonos Elenos namuose. Tai šeima gerai žinoma Lenkijos lietuvių tarpe. Juozas Vaina, būdamas dideliu lietuviu patriotu ir kultūros veikėju, per eilę metų rinko senoviškus lietuvių liaudies daiktus ir dabar Punske turi Lietuvių Etnografinį muziejų. Tai jo viso gyvenimo lietuviško darbo rezultatas, turintis keliolika tūkstančių eksponatų, gražų Dariaus ir Girėno skyrių, lietuviškų audinių, kryžių ir daug kitų gražių, retų daiktų surinktų Dzūkijos apylinkėse. Be to, jis yra padaręs tūkstančių lietuviškų senovės liaudies dainų, pasakojimų ir kt. įrašus. Ateityje tikisi bent dalį to ką yra surinkęs, išleisti ir viešai paskelbti. Žinomo Lenkijos poeto padedamas, yra išvertęs A. Baranausko "Anykščių šilelį" ir Maironio "Jaunoji Lietuva". Šiuo metu yra pensininkas, tačiau lietuviškame darbe vis dar nepavargstantis, visą savo laiką ir energiją aukoja tam gražiam lietuviškam darbui.

Būnant Punske, aplankiau savo seną, tik ne amžiumi, bičiulį, gimnazijos direktorių Sigitą Paransevičių ir jo žmoną ligoninės vedėją, daktarę Janę. Su šiuo puikiu lietuvių sportininku susipažinau Montrealio olimpiadoje ir vėliau palaikiau artimus ryšius. Jis vadovauja viso šio krašto lietuviškai gimnazijai, kurios žinioje randasi pradžios ir žemės ūkio mokyklos. Tai tikrai puikus, susipratęs jaunas lietuvis. Baigęs aukštuosius mokslus nesugundė geresnėmis sąlygomis kur kitur Lenkijoje, bet grįžo į savo gimtąjį Punską ir čia vadovauja visam kultūriniam gyvenimui. Nors tuo metu buvo vasaros atostogos, tačiau apžiūrėjau visą gimnaziją su gražia sporto sale ir kitais priestatais. Kai čia teko būti prieš penkiolika metų, visų šių pastatų dar nebuvo. Dabar tik džiaugtis gali matydamas tokią gražią vietą besimokančiam lietuvių jaunimui. Klausiau direktoriaus apie Punsko lietuvių sportininkų atvažiavimą į III Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynes Adelaidėje. Mielu noru jie atvažiuotų, tik neturi tam lėšų, nėra finansinės paramos. Jie turi gana gerus atletus, jaunų šachmatininkų, krepšinio komandas, tačiau dabar su bloga Lenkijos ekonomine padėtimi, jiems vykti į Australiją visai neįmanoma. Jis tik prašė perduoti geriausius linkėjimus ir sveikinimus nuo Punsko gimnazijos sportininkų ir jo paties, visiems šių žaidynių dalyviams ir šventės rengėjams.

Turėjau progos aplankyti ir Punsko miestelio viršaitį, jų vadinamą burmistą Romą Vitkauską. Tai jaunas labai išsimokslinęs ir labai energingas vyras, didelis lietuvis patriotas, turintis šimtus įvairiausių gerų idėjų, kaip pagerinti Punsko ir apylinkių gyvenimą. Jo valdomas plotas 138 kvadratiniai kilometrai ir turi apie 5000 gyventojų, iš kurių 80 procentų - lietuviai. Jo vadovaujamas valsčius, kuriame ūkio vidurkis yra 13 hektarų, iš 2000 tokių valsčių visoje Lenkijoje, yra laimėjęs pirmą vietą už saviveiklinį ir talkos darbą bei gerus gamybinius rezultatus, nors žemė čia nėra gera. Tęsinys seknciame "M.P." numeryje.

Antanas Laukaitis

Išgirdus kalbant apie "lietuvišką meną", vaizduotėje tuoj iškyla šiaurinės bakūžės, šulinių svirtys ar pakelės rūpintojėliai. Žinoma, į tokius realistinius įvaizdžius joks dabartinis išeivijos menininkas nebebarstys sugrįžti, kadangi jis jau yra "suvakarėjęs", sumodernėjęs, suabstraktėjęs. Jam sugrįžti į realizmą nepriimtina lygiai taip, kaip nepriimtina būtų atsiriboti sava parapija.

Tačiau ar tai nėra vienintelė lietuviško meno išraiška? Ar lietuviškų temų ir motyvų įvedimas tampa automatiškai siauru parapijoniškumu? Ar iš viso menas gali būti lietuviškas, vokiškas, amerikoniškas? O gal menas iš esmės yra internacionalus?

Paskutinioji prielaida yra pati populiariausia ir plačiausiai pasklidusi po visą pasaulį: menas internacionalus, visiems vienodai prieinamas ir suprantamas, nežiūrint tautybių skirtumų. Bet drįstu manyti, kad kalbant apie internacionalinį meną yra painiojamos dvi sąvokos: vienas dalykas yra pats meno kūrinys, visai kitas – priemonės, išraiškos būdai, kuriomis naudojantis meno kūrinys yra sukuriamas.

Vaizduojamasis menas, nebūdamas žodiniu, o vaizdiniu, savo išgyvendinimo, išsikūrimo forma yra universalus, kadangi yra sukurtas operuojant tūriais, plotmėmis, linijomis ir spalvomis. Šie elementai yra internacionalūs, nes jie yra prieinami ir naudojami visų tautybių žmonėms (analogiškai muzikoje visi naudojami tais pačiais garsais ir šokyje pagrindinis elementas yra judesys, tačiau kokie jie skirtingi įvairiose tautose). Grįžtant prie vaizduojamojo meno, menininkai naudojami tokiais pačiomis priemonėmis kurdami tiek internacionalinį tiek ir nacionalinį meną. Taigi tik priemonės, patys elementai yra universaliai internacionaliniai, o kūrinys, tai rezultatas, sukurtas naudojantis tais elementais, gali būti tiek internacionalus tiek ir nacionalus.

Menas yra toks, kokį menininkai sukuria.

Tai priklauso vien tik nuo pačio kūrėjo troškimo, jo aspiracijų ir užsiąngavavimo.

Nuomonė, kad nacionalinis menas tėra siauras ir parapijinis taip pat nėra teisi. Kol menininkai kūrė tik valdovams, žemiškiems ar dangiškiems, temos jiems būdavo užsakomos ar įsakomos. Tačiau menui tapus nepriklausomam nuo karalių, imperatorių, diktatorių ir bažnyčių vyriausių galvų, pradėjo turtėti tematika. Meną studijuojantys studentai jau mokyklose būdavo įvesdinami į tam tikras nusistovėjusias temas, kurias jie vėliau ir kartodavo. Vakarų meno istorijoje beveik du tūkstančius metų vyravo graikų mitologijos ir Judaizmo bei Krikščionybės paskleistos temos. Tik nuo Didžiosios prancūzų revoliucijos menininkų darbuose rado vietos ir gyvenamojo momento įvykiai. Prisiminkim Davido "Marato mirtį", 1793 – tiesioginė prancūzų revoliucijos auka, arba Goya "1808 metų sausio trečioji", 1814, prie sienos sustatyti kovotojai sušaudymui arba Gericault "Medūzos sielios" 1818, Delacroix "Graikijos žuvinimas Missaloughli griuvėsiuose", 1827, Turner "Vergų laivas", 1827. Tai vis pasauliniai šedevrai ir tuo pačiu stiprūs politiniai bei socialiniai deklaramai, kurie anaipol šedevrų nei sumenkino, nei pavertė juos siaurais parapijietiškais kūriniais, nors temos buvo paimtos iš aktualiosios dabarties.

Mūsų laikais Picasso su savo "Guernica", išreiškiančia Ispanijos

pilietinio karo klaidumus vis dėlto parodė, kad galima sukurti šedevrą aktuali tema, tampančia visuotinos svarbos kūriniu. Ir gal būt yra teisūs tie, kurie tvirtina, "Guernica" esant pačiu brandžiausiu Picasso kūriniu, įrodančiu dar ir tai, kad visai nebūtina realistinius faktus tapyti realizmo rėmuose. Picasso naudojosi savaip sulaužytomis ir perkurtomis formomis, tai yra – tuometinėmis moderniomis išraiškos formomis.

Picasso "Guernica", 1937 m.

Iki šiol kalbėjome apie tematinį nacionalinį meną, tautinį dėl pasirinkto objekto pavaizdavimo. Tačiau nacionalinis menas gali būti ir dėl pasirinktos formos, nuotaikos, stiliaus, tai yra, net ir be objekto, visai abstraktus. Gal geriausiu pavyzdžiu internacionalinėje arenoje stovi japonai, kurių abstraktūs darbai tuoju išsiskiria savo nuosaikumu, elementų taupumu ir spalvų blavumu. Net japoniška keramika savo tylumu nustelbia triukšmingiausius ir spalvingiausius puodus bei vazas. O ką bekalbėti apie jų tradicinius bei abstrakčius gamtovaizdžius, kuriuos išskirs kiekvienas žiūrovas ir be jokių mokslių.

Lietuviui dailininkui išeivijoje yra atviri ištisi folkloro šaltiniai, visų pirma – lietuvių liaudies muzika, įskaitant dainas bei raudas, o taip pat ir lietuviški liaudies šokiai, jų sukletas išpūdis ir nuotaika. Net ir asmeniškai pergyventi konkerterius Lietuvos įvykiai talentingo menininko rankose gali tapti svarių abstrakčių meno kūriniu, turinčiu lietuviškumo atspindį.

David "Marato mirtis", 1793 m.

Ar laikas ir vieta mums išeivijoje ieškoti lietuviškumo mene? Norėčiau atsakyti, kad tai būtina. Internacionalinis abstraktus menas, prasidėjęs Amerikoje po antrojo pasaulinio karo, dėka modernių komunikacijos priemonių, žaibo greitumu paplito visoje žemės planetoje. To pasekoje meno galerijose nebeįmanoma atskirti iš kur yra kilęs paveikslo, skulptūros ar grafikos kūrinio autorius. Visi meno darbai supanašėjo, nes visų išraiškos

būdai tie patys. Menas tapo anonimiškas. Taip internacionalizmas, sunaikinęs lokalines ribas, didele dalimi sunaikino atskirų kultūrų ypatumus. Didelėms tautoms tai reškė praturtėjimą, mažoms – susinaikinimą. Yra didelis skirtumas tarp to, ką sau gali leisti galinga valstybė, praryjanti visas mažumas, kurios net pajvairina didžiosios valstybės meną, ir tarp mažųjų tautų, nežymiai prarytų, niveliuotų kurioms įsijungimas į internacionalizmą tampa savanorišku sąvės išsižadėjimu. Gaunasi paradoksas,

kadangi internacionalinis abstraktusis menas, ieškodamas originalumo, didele dalimi tapo visuotinai anonimiškas.

Lietuvių tautos menui grėsia dvigubas susinaikinimas: tai savanoriškas besąlyginis įsilejimas į internacionalizmą ir antra – tai priverstinis suvienodinimas pavergtoj Lietuvoj, kurios šiuolaikiniame mene, deja, lietuviškumo nerasi nė su žiburiu, ypač tapyboje.

Tad kas belieka? Nežinant kuria kryptimi toliau vystysis Lietuvoje prasidėjęs Sąjūdis, visa atsakomybė dėl tautinio meno išlaikymo krinta ant išeivijos lietuvių dalininko pečių. Net ir tuo geriausiu atveju, jei Lietuvoje iškiltų tautinis sąmoningumas mene, išeivijos dailininkas visada galės praturtinti meną naujom formom, susikuriančiom naujų srovių ir stilių iškilime.

Išeivijos dainininkas stovi prieš originalių temų jūras: nuo partizaninio pasipriešinimo Lietuvoje, per Sibiro tremtinius, Kalantos auką, dabartinį euforinį Sąjūdį iki savo ar savo tėvų bėgimo ir emigracinio vargo.

Dailės kūrinio išlikimas priklauso nuo jo meninės vertės, todėl ir lietuviškas kūrinys, stipriose formose, lygiai vienodai gali tapti pasauliniu meno kūriniu. Visais atvejais, geras kūrinys lietuviška tema bus neįkainojamas indėlis į bendrąją lietuvišką daile.

Genovaitė Kazokienė

Likos Kraucevičiūtė – Gruzdef "Muzikantai"

TRUMPAI IŠ VISUR

Lapkričio 27 dieną kroatams demonstruojant prie Jugoslavijos konsulato Sydneyje priemiestyje Woollahra, kuomet keli jaunuoliai perlipo tvorą ir norėjo nutraukti ambasados teritorijoje iškabintą Jugoslavijos vėliavą, konsulato darbuotojas pradėjo šaudyti į minią. Vienas šio darbuotojo šūvis pataikė į gatvėje stovėjusį šešiolikmetį kroatų jaunuolį, sunkiai sužeisdamas jį į kaklą.

Jugoslavijos ambasadorius tvirtina, kad konsulato darbuotojas turi diplomatinę imunitetą, kai tuo tarpu Australijos vyriausybė neranda pateisinimo tokiam ginklo pavartojimui.

Buvęs Pietų Korėjos prezidentas Čun Du Huan, nuolat puolamas opozicijos partijų ir ypatingai radikalų studentų grupių, per televiziją viešai atsispašė tautos už teisės pažeidimus ir korupciją per jo aštuonerių metų valdymą.

Čun Du Huan visą savo turtą pažadėjo perleisti valstybei.

Opozicijos partijos šiuo atsispašymu pasitenkinti nenori. Jos reikalauja, kad buvęs prezidentas būtų atiduotas teisman.

Jungtinės Amerikos Valstybės atsisakė išduoti įvažiavimo į Jungtines Amerikos Valstybes vizą Palestinos Laisvinimo organizacijos lyderiui Jaser Arafat, kuris turėjo pasakyti kalbą Jungtinių Tautų pilnates posėdyje. Jungtinės Amerikos Valstybės skaito, kad Palestinos Laisvinimo organizacija yra teroristinė organizacija, be to kalta dėl Amerikos piliečių nužudymo. Arabai vykdo spaudimą, kad Jungtinės Tautos šią sesiją perkeltų į Ženevą.

Lapkričio 22 dieną sovietinės Latvijos parlamentas provizoriniai priėmė naujosios sovietų konstitucijos projektą, pastatydamas sąlygas reikalaujančias, kad būtų įvestos latvių pasiūlytos pataisos garantuojančios respublikų teises.

Lietuvos parlamentas buvo priėmęs tik kai kuriuos konstitucijos punktus, kitų svarstymą atidėdamas. Estai išėjo į atvirą konfrontaciją, konstitucijos projektą atmesdami.

Azerbaidžane įvyko visa eilė ginkluotų susidūrimų tarp armėnų ir azerbaidžaniečių, pastariesiems užpuldinėjant armėnų tautines mažumas. Daug armėnų buvo evakuota į saugesnes sritis. Dėl įvykusių žudynių sovietų vyriausybė nuo einamų pareigų nušalino Kirovogrado ir Nakičevano kompartijos lyderius. Šiuose miestuose bei Azerbaidžano sostinėje Baku įvestas apgulos stovis.

Jugoslavija įvedė naują šalies konstituciją, kuri praplečia privačios nuosavybės teises, garantuoja teisę streikuoti ir sustiprina centrinės valdžios galią etinių respublikų sąskaiton.

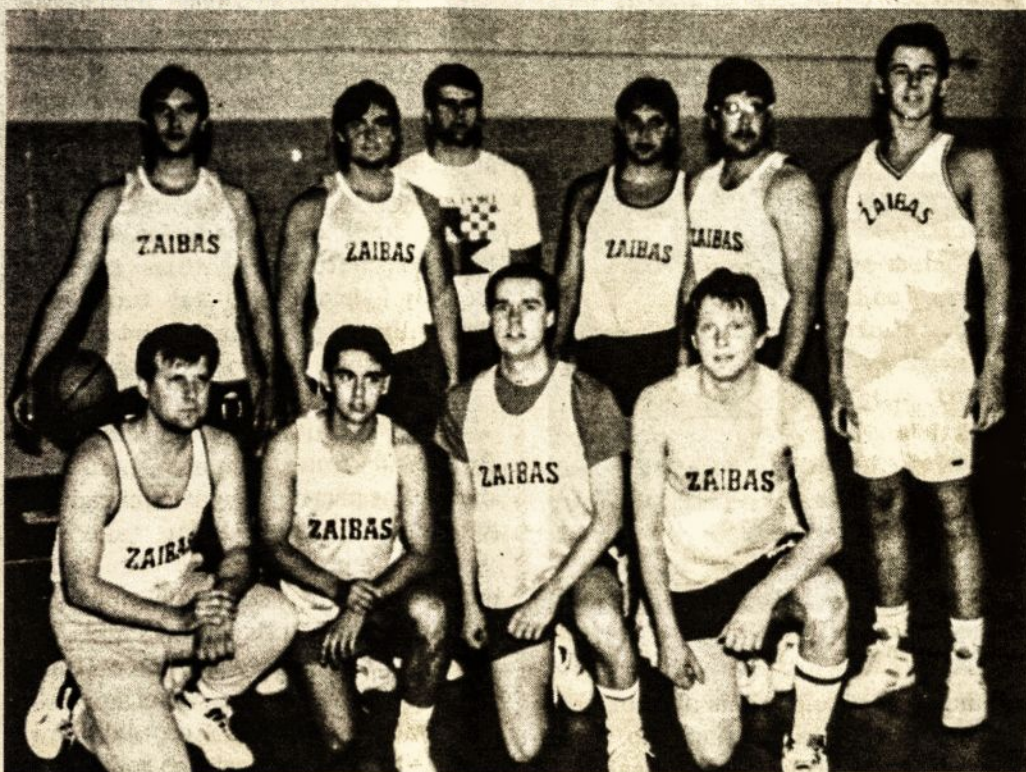
Beirute viena prieš kitą kovėsi dvi musulmonų šimtų armijos, panaudamos šiose kovose minosvaidžius, raketines granatas, sunkiuosius kulkosvaidžius ir artileriją.

Viena iš kovojančių pusių palaiko Iraną, kita – Siriją. Įsikišus Sirijos kariuomenės daliniams, kovos pasibaigė Sirijos pusėje kovojančios Amal organizacijos naudai.

SPORTAS

CLEVELANDO LSK "ŽAIBAS"

Clevelando vyrų krepšinio komanda "Žaibas". Klūpo iš kairės: K. Petrakis, R. Bozuskowski, A. Miškinis, A. Zylė. Stovi iš kairės: V. Tatarūnas, T. Kijauskas, M. Bozikowitch, R. Colarik, J. Morris ir T. Žiedonis.

Šio klubo sportinė veikla prasidėjo jau prieš šešiasdešimt septynerius metus. Daugelį metų sportinis gyvenimas klube prigėso, o prieš tris dešimtis metų vėl pradėjo aktyvėti. Paskutinę dešimtį metų klubui vadovauja Juozas Kijauskas. Jo pa-

stangų dėka į III Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynes atvyks vyrų ir moterų krepšinio komandos. "Žaibo" sporto klubui žada talkinti keletas žaidėjų iš Detroito, Baltimorės, Bostono, Toronto.

ŠALFASS Informacija

DETROITO LSK "KOVAS"

Detroito LSK vyrų krepšinio komanda "Kovas". Iš kairės: klubo pirmininkas A. Rugienius, P. Butkūnas, H. Bodiya, R. Bawulski (klūpo), A. Rugienius, A. Račka (viduryje pasilenkęs), P. Gražulis, E. Shilling (dešinėje pasilenkęs), A. Gražulis, treneris R. Janukaitis.

Į III Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynes atvyksta ir Detroito "Kovo" sportininkai, kurių bus virš penkiasdešimt. Vyrų ir jaunių krepšinio komandas lydės lauko tenisininkai, golfininkai, squasho ir biliardo žaidėjai. Be vadovų, trenerių su šia didžiule grupe vyksta "Draugo" korespondentė Liuda Ruginienė ir būrys turistų.

Detroito "Kovas" gimė 1950 metais, yra vienas iš geriausiai organizuotų sporto klubų. Jo veikloje kultivuojamos beveik visos sporto šakos. Visose klubas yra pasiekęs

didesnių ar mažesnių laimėjimų, suorganizavęs daugelį sporto švenčių. Šiame sporto klube, visada daug geriau kaip kituose, paruošiama jaunoji karta sportininkų, visada galinti pakeisti tuos, kurie baigia aktyvųjį sportą.

Detroito "Kovas" pilnas entuziazmo ir kovingai nusiteikęs Adelaidės sporto šventėje atstovauti Šiaurės Amerikos lietuvių sporto sąjungai.

Šiam sporto klubui paskutinius dešimt metų pasikeisdami vadovauja du broliai Vytas ir Algis Rugieniai.

ŠALFASS Informacija

PRANEŠIMAS

Gruodžio 18 dieną, sekmadienį, 2 val. po pietų Lietuvių namuose šaukiamas susirinkimas visų III Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynių komitetų narių, pareigūnų, varžybų vadovų ir visų adelaidiškų, kurie domisi įvyksiančiomis žaidynėmis. Susirinkime bus atsakyta į klausimus surištus su žaidynėmis.

Komiteto nariams, varžybų vado-

vams ir visiems pareigūnams dalyvavimas būtinas.

Nuoširdžiai dėkojame paskutinių metų žaidynės parėmusiems:

100 dolerių - F. Lange, po 50 dolerių - Adelaidės Katalikų Moterų Draugija, B. Prašmutaitė (Vic.), A. Zamoiskis, E. Zakis, po 40 dolerių - P. Deimantas, Deckial, 30 dolerių - K. Cieminis, po 20 dolerių - I. Taunys, G.

SUSITIKSIME ADELAIDĖJE LIETUVIŲ DIENOSE

1989 METŲ PARENGIMAI MELBOURNE

SAUSIS

3 d. - Užsienio lietuvių Sp. priėmimas - S. K. "Varpas".

4 d. - PLB Krašto valdybos pirmininko pranešimas - Apylinkės valdyba.

VASARIS

7 d. - Blynų vakaras - "Dainos Samburys".

17 d. - Parlamentarų priėmimas - Apylinkės valdyba.

19 d. - Vasario 16 minėjimas.

26 d. - Katalikų Moterų Draugijos susirinkimas.

KOVAS

5 d. - Kaziuko Mugė - "Džiugo" Tuntas.

11,12,13 d. - Žvejų iškyla Gipslande - "Baltic News".

9 d. - Bendruomenės metinis susirinkimas - Apylinkės valdyba.

BALANDIS

1 d. - Margučių balius - Melbourne Lietuvių klubas.

2 d. - Socialinės Globos Moterų Draugijos metinis susirinkimas.

16 d. - Karių Ramovės koncertas - LKV "Ramovė".

GEGUŽĖ

6 d. - Vakaronė - "Gintaras".

14 d. - Motinos Dienos minėjimas - Parapijos mokykla.

20 d. - "Dainos Samburio" balius.

21 d. - Lietuvių Sodybos Šiupinys.

28 d. - Šaulių Moterų susirinkimas.

BIRŽELIS

3 d. - Katalikų Federacijos vakaronė.

11 d. - Išvežimų minėjimas.

24 d. - Joninių balius - Socialinės Globos Moterų Draugija.

LIEPA

1 d. - Chorių popietė - Parapijos choras.

9 d. - Moterų Draugijos popietė - Katalikų Moterų Draugija.

15 d. - Debiutančių balius - Apylinkės valdyba.

29 d. - Šaulių balius - "Vytenio" šaulių kuopa.

RUGPJŪTIS

12 d. - "Mūsų Pastogės" vakaras - Apylinkės valdyba.

19 d. - Katalikų Moterų metinė šventė.

23 d. - Demonstracija Molotovo-Ribbentropo pakto sukakties proga - ALJ Sąjunga.

26 d. - Skautų vakaronė - "Džiugo" Tuntas.

27 d. - Australijos Lietuvių Fondo metinis susirinkimas.

RUGSĖJIS

3 d. - Socialinės Globos Moterų Draugijos popietė.

10 d. - Tautos Šventės minėjimas - Apylinkės valdyba.

16 d. - Karių Ramovės balius.

24 d. - Melbourne Lietuvių klubo metinis susirinkimas.

30 d. - "Talkos" metinis susirinkimas.

SPALIS

7 d. - "Tėviškės Aidų" balius.

15 d. - Sodybos metinis susirinkimas.

21 d. - Sportininkų balius.

22 d. - Katalikų Moterų Draugijos popietė.

29 d. - Šaulių metinis balius.

LAPKRITIS

26 d. - Kariuomenės Šventė - "Ramovė".

GRUODIS

2 d. - "Džiugo" Tunto iškyla.

2 d. - Tautos Fondo gegužinė.

3 d. - "Dainos Samburio" metinis koncertas.

9 d. - Tautinių šokių vakaronė - "Gintaras".

16 d. - Lietuvių klubo vakaronė - Melbourne Lietuvių klubas.

17 d. - Vaikų Eglutė - Katalikų Moterų Draugija.

24 d. - Bendros Kūčios - Tautos Fondo Rėm. B.

31 d. - Naujų Metų sutikimo balius - Apylinkės valdyba.

Pečiulienė, V. Patupas, po 10 dolerių - A. Didžiūnas, V. Pledžinskas, A. Vitkūnas, J. Aleksandravičius, V. Ratkevičius, J. Donela (A. A. A. Bulio atminimui vietoj gėlių), po 5 dolerius - O. Baužienė, A. Bajorūnas, P. Urbašius, V. Lazauskas, 4 dolerius - V. Marcinkevičius, 3 dolerius - F. Adomonis.

Visiems nuoširdus ačiū.

J. Jonavičius

Org. komiteto pirmininkas

— AUKOS —

SPORTININKŲ PRIĖMIMO KOMITETUI

500 dolerių - pensininkė. 200 dolerių - K. Grig. Po 100 dolerių - A. ir J. Venclovai (Ashfield), J. Zaka-

rauskas, L. ir G. Petrauskai. Po 50 dolerių - M. ir A. Griškaitis, A. Prančic, K. Astrauskas, A. Giliuskas, V. Aras, R. ir A. Burneikiai, A. ir S. Mauragiai. Po 20 dolerių - G. Antanėlis, V. Šniukšta, A. Brunkienė, J. Karpavičius, J. Kušleika, V. Kondrackas, S. Stirbinskas, V. Kazlauskas, A. Giniūnas, S. Šatkauskas, P. Burokas. Po 10 dolerių - A. Skirka, E. Baveris, A. Dirginčienė, E. Bliokienė. Sportiškas ačiū visiems.

ŠACHMATAI

Sovietų šachmatininkė Jelena Akmilovskaja žaidusi pasaulinėje šachmatininkų olimpiadoje Solonikuose, pabėgo į Vakarus, ištekdama už amerikiečių šachmatų komandos kapitono John Donaldson.

HOBARTE

Lapkričio 19 dieną hobartiškiai, kaip ir didžiosios lietuvių kolonijos, paminėjo Kariuomenės šventę. Ištikimųjų ir veteranų būrelis pasiklausė paskaitos, valdybos pranešimų, gražių žodžių.

Paskaitininkas šį kartą kalbėjo apie Klaipėdos sukilimą 1923 metų sausio pradžioje. Tai buvo lietuviško krašto išvadavimas iš nepakenčiamos padėties. Klaipėdos uostas ir kraštas, ilgus amžius vergavęs Vokietijos imperijai, po Pirmojo pasaulinio karo buvo pavestas santarvininkų administracijai. Santarvės komisaras, prancūzas Petisne valdė kraštą visiškai nesiskaitydamas su vietos gyventojų norais ir nekreipdamas dėmesio į Lietuvos, kuriai uostas buvo gyvybinis reikalingas, interesus, pataikaudamas Lenkijai, kuri vis dar norėjo kartu su Klaipėda prisijungti ir visą Lietuvą prie savo valstybės.

Sukilimas buvo suorganizuotas Lietuvos valstybės iniciatyva su klaipėdiečių pritarimu. Šis istorinis įvykis gerai suplanuotas ir efektingai įvykdytas, kaip karinė operacija, kažkaip likdavo užmirštas ir retai minimas mūsų bendruomenių subuvimuose. Hobartiškams, atrodo, tai buvo kažkas naujesnio.

MELBOURNE

Dr. A. Statkevičiaus kelionei paremti aukojo: 100 dolerių - E. Šiurnienė. Po 50 dolerių - kunigas dr. P. Dauknyš, Socialinės Globos Moterų draugija, G. ir Z. Mackevičiai, O. Juškenė, D. ir G. Žemkalniai. 40 dolerių - B. Prašmutaitė. Po 20 dolerių - S. Stankūnavičius, A. ir J. Baltrukoniai, P. Dranginis, P. ir S. Švambariai. 16,50 dolerių - I. O'Dwyer. Po 10 dolerių - E. ir A. Bakaičiai, V. Mačys.

Dr. A. Statkevičiaus Iškviatimo komitetas

Melbournio Lietuvių Draugijai aukojo: 1000 dolerių - "Talka". 100 dolerių - A.A. V. Grigonis.

Nuoširdus ačiū aukotojams.

Čekius ir laiškus prašome adresuoti: "Lithuanian Friendly Society", 44 Errol St., North Melbourne, Vic. 3051.

SYDNEJUJE

Sydnejaus sporto klubo "Kovas" Svečių Priėmimo komitetas, pagerbdamas atvykstančius dalyvauti III Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynėse Adelaidėje sportininkus, kurie prieš tai tris, keturias dienas svečiuosis Sydnejuje, gruodžio 23 dieną (penktadienį), 7.30 vakare rengia jiems išvyką

laivu po gražiąsias Sydnejaus uosto įlankas. Kartu su svečiais iš Amerikos, Kanados ir Lietuvos, kviečiami ir sydneyjeiskiai. Šioje išvykoje visiems bus geriausia proga susipažinti, pasibūti, pabendrauti.

Laivas išplaukia iš Circular Quay. Kaina įskaitant maistą ir muziką - 20 dolerių. Gėrimais pasirūpina patys svečiai, nors šiek tiek bus galima gauti ir laive. Bilietai gaunami pas V. Šlitterį telefonu 4982571, J. Dambrauską telefonu 7093814, D. Atkinson telefoną 8105738 arba pas A. Laukaitį 18 Miller Ave., Ashfield 2131, telefonu 7980306.

Paskubėkite, kadangi bilietų skaičius yra ribotas.

Svečių priėmimo komitetas

Sydnejaus tautinių šokių grupėi "Sūkurys" aukojo: ALB Krašto valdyba - 300 dolerių, Australijos Lietuvių paminklo statymo organizacinis komitetas - 200 dolerių, K. Butkus - 500 dolerių, B. Genys - 50 dolerių.

Tautinių šokių grupė "Sūkurys" nuoširdžiai dėkoja už aukas.

"Sūkurio" valdyba

Latrobe Valley seniūnijos nario A. A. Vaclovo Grigonio atminimui: po 20 dolerių - Latrobe Valley seniūnija (278), A. ir J. Šabrinskai (350), V. ir T. Rosato (30), A. ir E. Eskirtai (231), po 10 dolerių - G. Baleiša (35), F. Sodaitis (223), V. Koženiauskiene (195), V. Norkienė, po 5 dolerius - M. Rosato, M. Sodaitienė (25), A. Baltrukonienė (185), K. Umbrasienė.

Per mūsų igaliojinį Adelaidėje A. Zamoiskį gauta: 20 dolerių - J. Beinoravičius (140), I. Taunys (383), 10 dolerių - A. Gudelis (380), O. Zamoiskienė (140) - vietoj gėlių pagerbiant A. A. Adolfą Bulį, Ona Alekniene (724) Vic. A. A. Nadieždos Butkuvienės atminimui.

Nuoširdus ačiū už aukas.

Australijos Lietuvių Fondo valdyba paskyrė 1000 dolerių stipendiją Dainai Mauragytei iš Canberros, vykstančiai į Vasario 16 gimnaziją. 120 dolerių paskyrė Melbournio Prapijos mokyklos mokiniams, mokslo metų užbaigimo proga.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdininkas

AUKOS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDUI

Be kovos ir aukos
nebus laisvos Lietuvos

PADĖKA

Mano brangiai žmonai

A. A.
NADIEŽDAI - VALERIJA

mirus, visiems pareiškusiems užuojautą, lieku giliai dėkingas.

Kazimieras Butkus
Cabramatta

Australijos Lietuvių Fondo nariui ir dosniam jo rėmėjui

A. A.
VACLOVUI GRIGONIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo gimines ir artimuosius.
Australijos Lietuvių Fondo valdyba

Gyvenimo draugei

A. A.
NADIEŽDAI BUTKUVIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame Kazimierą Butkų.
Aleknų šeima

ASMENINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Kaskart atsiranda nauji ir skirtingi būdai paremti gimines Lietuvoje. Galima paremti siuntiniais, galima nupirkti jiems dovanas ten, arba, galima paremti finansiniais.

Pageidaujamos prekės iš užsienio yra šios:

Striukės - anorakai, sportiniai batai, bliuskutės, suknelės, sportiniai kostiumai, skaičiavimo mašinėlės, kava.

SIUNTINYS 1 - 1988

Vyriška arba moterišką striukę - anorakas, vyriški arba moteriški sportiniai batai, puiki bliuskutė, nailoninė gėlėta skarelė, pasiunčiant oro paštu kainuoja \$300.

Finansinės paramos reikalu prašome teirautis atskirai.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, išrūpiname Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas. Persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu ir naudingiausiu PAVELDĖTOJUI BŪDU. Tarpininkaujame įvairių dokumentų sutvarkyme.

Z. Juras,
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England.
Telef. 01 460 2592.

Brangaus ir mylimo vyro

A. A.
VLADO PARAGIO

mirties 15 metų sukaktyje, jo pagerbimui ir atminčiai, 25 dolerius aukoju "Mūsų Pastogei".

Jadvyga Paragienė

Šv. Rašto tyrinėtojų skelbimai

DORINĖS ir VISUOMENINĖS
REFORMOS

Kai kuriems gali atrodyti, kad šitoki dieviškoji programa padarys žemę beturčių Rojumi, bet sielvarto vietą tiems, kurie dabar yra įpratę gyventi pertekliuose ir turėti daugiau už kitus; gal delei pasisekimo arba didesnio sugebėjimo arba pasitaikusių progų, arba neteisingu pasielgimu įsigytų turtų. Tokie turėtų atsiminti ką pasakė didysis Tiesėjas pirm aštuoniolika šimtmečių: "Vargas jums turtingiesiems, nes jūs jau atsiėmėte savo paguodą. Vargas jums, kurie esate sotūs (užsiganėdinę), nes būsite alkani (nepatenkinti)." (Luko 6:24, 25) Pirmiausiai kai kurie bus palinkę dejuoti delei savo prarastų perteklių ir lygiai kaip dabar dievobaimingi turtingieji turi vargo, nenorėdami pasišvęsti ir pasirodyti vertais dalyvavimo Kristaus Karalystėje, taip ir tuomet turtuoliai, įpratę prabangiai gyventi, turės vargo kol išmoks drausmės, lygiai kaip ir tie, kurie pirmiau buvo sunkiais prityrimais mokinami paklusnumo.

Neišvengiamas suliginimas bendruomenės, koki atliks rūstybės dienos anarkija, turės būti priimtas, ir laikui bėgant, (vieni anksčiau, kiti vėliau) visi pripažins meilės viešpatavimo naudingumą. Prityrimai parodys, kad einant Dievo patvarkymu visi, kurie norės, bus palaiminti ir bus tikrai

laimingi, ir žengs "aukštyn" šventumo vieškelio, vedančio į garbingą žmoginį tobulumą (į Dievo paveikslą) ir į amžinąjį gyvenimą. (Iza. 35:8) Šiandien abelnai manoma, kad jei dabartinės įmonės būtų išmintingai ir sistematiškai naudojamos ir visi dirbtų kas visiems naudinga, tai nebereiktų dirbti daugiau kaip 3 valandas per dieną. Ir dangaus Karalystei vadovaujant žmogaus pasiliuosavimas nuo sunkaus darbo nebebus doriniai nei kūniškai pažeidingas, kaip ištikrųjų atsitiktų dabartinėse sąlygose, kuomet vis aplinkui tykoja piktas ir pagundos ir tik laukia progos pasinaudoti paveldėtomis žmogaus silpnėmis.

Kuomet jau šėtonas bus surištas ir piktas suvaržytas ir išviršinės pagundos pašalintos, liuosasis laikas, pagarbinti bažnyčiai vadovaujant, bus praleistas tyrinėjant gamtą ir gamtos Dievą ir Jo garbingąsias ypatybes: Jo išmintį, teisingumą, meilę ir galybę; ir tokių dalykų tyrinėjimas bus begal įdomus ir įdomingas. Tai darydami žmonės pradės džiūgaudami grįžti į žmoginį tobulumą, nes tai yra jų vargo ir ištyrimų tikslas. Taip pat reikia atsiminti faktą, kad naujoji valdžia rūpinsis ne vien didesniais savo pavaldinių reikalais, bet taip pat mažesniais dalykėliais. Tai bus "pavyzdinga valdžia" pilniausioje to žodžio prasmėje.

Myli tiesą, literatūrą gausite veltui. Rašykite: P. Bačinskas, 16 Burlington St., Holland Park, Queensland 4121

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

Funerals of Distinction

17 RAILWAY PDE., FAIRFIELD, N. S. W.
Tel. 724 5408. Veikia 24 valandas per para.

Informacija

Skaitytojams

Atkreipiu malonių skaitytojų dėmesį, kad metų pabaiga jau čia pat ir šiais metais "Mūsų Pastogės" teisės tik du numeriai.

Primenu, kad šventinius sveikinimus, kurie bus skelbiami paskutiniame šių metų numeryje, gruodžio 19 d., jau laikas prisijusti dabar. Iš patyrimo žinome, kad kai kurie skaitytojai sveikinimų pasiuntimą atideda paskutinei dienai ir jų sveikinimai redakciją pasiekia laikraščiu jau išėjus. Sveikinimai kainuoja 10 dolerių. Redakcija sveikinimų lauks iki gruodžio 10 dienos.

Šių metų paskutinis "Mūsų Pastogės" numeris bus išleistas gruodžio 19 dienos data, o ateinančių metų pirmasis numeris bus išleistas 1989 metų sausio 16 dieną.

Visus skaitytojus per šį pertraukos laikotarpį numatomus renginius ir skelbimus prašome skelbti paskutiniame šių metų "Mūsų Pastogės" numeryje.

Taip pat prašome visus bendradarbius šių metų paskutiniame numeriui arba ateinančių metų pradžiai numatytus ir skubius rašinius, atsiųsti kaip galima greičiau, kad redakcija galėtų spėti juos panaudoti neveluojant.

Redaktorius

Aukos

Mūsų Pastogei

"MOSŲ PASTOGĖ"
AUKOJO

J. Paragienė	Vic.	\$25
S. Šaparienė	N.S.W.	\$5
K. Raznauskas	S.A.	\$5
R. K. Rakūnas	Vic.	\$5
P. Šulys	Vic.	\$10
J. Vizbaras	Vic.	\$10
Rita Rakūnienė	Vic.	\$5
Socialinės Globos		
Moterų d-ja per V. Vic.		\$100
Morkūnienė		
J. Čyzas	W.A.	\$20
A. Balakauskas	W.A.	\$10
J. Karpavičius	N.S.W.	\$20

MELBOURNE

Melbournio Lietuvių klubo trims valdybos nariams M. Žiogienei, P. Jokubaičiui ir M. Didžiui pasibaigė jų kadencijos laikas.

Melbournio Lietuvių klubo valdybos narių papildymui buvo praversti rinkimai. Balsų dauguma išrinkti: M. Žiogienė, R. Mickus ir Vl. Bosikis. Kandidatais liko J. Vaitiekūnienė ir F. Sodaitis.

Mandatų komisija

Pranešame, kad gruodžio 13 dieną, 1 val. Lietuvių namuose pensininkams rengiame nemokamus prieškalėdinius pietus. Į šiuos pietus gali užsirašyti kiekvienas narys, kurio nario mokeskis už šiuos metus pilnai sumokėtas. Užsirašyti prašome iki gruodžio 1 dienos pas V. Jablonskienę telefonu 8187145 arba J. Petrašiūną telefonu 2325034.

Sekančiais metais kovo mėn. 13 dieną numatoma 8 dienų išvyka į Naująją Zelandiją. Kaina už kelionę lėktuvu į ten ir atgal, pusryčius, nakvynę, keliones autobusu ir įėjimo mokesį lankant įdomesnes vietas - 669 doleriai asmeniui. Užsirašyti ir sumokėti 100 dolerių rankpinigius, prašome iki gruodžio 13 dienos pas J. Petrašiūną telefonu 2325034.

Praleiskime 7 dienų atostogas prie jūros. Sausio mėn. 31 dieną rengiamės

važiuoti į N.S.W. pietvakarius: Cooma, Murwillumbah Eden ir Canberra. Už kelionę autobusu, nakvynę, pusryčius, pietus ir kasdienines išvykas autobusu - 295 dolerių asmeniui. Užsirašyti pas J. Petrašiūną telefonu 2325034 iki gruodžio 31 dienos.

Pensininkų Sąjungos valdyba

SYDNEJUJE

Gruodžio 10 diena, šeštadienis - Žmogaus Teisių Diena.

N.S.W. Pavergtų Tautų komitetas organizuoja demonstraciją prie sovietų konsulato Woollahra, Fullerton St., pradžia 12 valandą.

Tautiečiai kviečiami dalyvauti su plakatais ir tautinėmis vėliavomis, išreiškiant solidarumą Sąjūdžiui Lietuvoje ir kitur. Reikalauti paleisti visus politinius kalinius, laisvo susisiekimo su tauta ir t. t.

Pagrindiniu kalbėtoju bus opozicijos teisingumo ministras John Spender QC ir viešnia iš JAV, latvė, ilgus metus išbuvusi Sibire.

A. Kramilius

N.S.W. Pavergtų tautų komitetas

Sydnejaus Dariaus ir Girėno šaulių kuopos valdyba šaukia visuotinį narių susirinkimą gruodžio mėn. 11 dieną, 1 val., sekmadienį, Sydnejaus Lietuvių klubo mažojoje salėje.

Visi šauliai ir šaulės prašomi jausti pareigą susirinkime būtinai dalyvauti. Šaulių Kuopos valdyba

Parapijos Savaitgalio mokyklos mokslo metų darbo užbaigtuvių šventė įvyks gruodžio 18 dieną, sekmadienį.

Pamaldos 11.30 val. St. Joachim bažnyčioje, Lidcombe. Po pamaldų šventė tęsiama parapijos salėje - įdomi savaitgalio mokyklos vaikų programa. Įėjimas nemokamas. Norintys už 5 dolerius galės gauti pietus, bus parduodami gėrimai.

Prašome visus atvykti į šią mokinių šventę.

Tėvų komitetas

PERTHE

LKV Sąjungos "Ramovė" Pertho skyriaus valdyba praneša, kad nuo lapkričio 20 dienos valdybos pirmininko pareigas eis Juozas Jaudegis.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN. Tel. 708 1414

S M O R G A S B O R D

TREČIADIENIAIS nuo 6 iki 8 val. p. p. ir
ŠEŠTADIENIAIS nuo 1 iki 3 val. p. p.

K A L Ė D Ų E G L U T Ė

klubo narių vaikams iki 12 metų amžiaus
sekmadienį, gruodžio 18 dieną, 3 val. p. p.

Nariai prašomi registruoti savo vaikus klubo raštinėje iki gruodžio 4 dienos.

K Ū Č I O S

Šeštadienį, gruodžio 24 dieną, 7.30 val. vakaro ruošiamas tradicinis Kūčių stalas.

Norintieji dalyvauti prašomi registruotis ir susimokėti klubo raštinėje iki gruodžio 18 dienos.

Kaina 12 dolerių asmeniui. Vaikams iki 12 metų - 8 doleriai.

Šeštadienį, gruodžio 31 dieną, 8 val. vakare

NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS

Įėjimas 25 doleriai asmeniui, įskaitant vakarienę ir šampaną.
Bilietus prašome įsigyti klubo raštinėje iki gruodžio 24 dienos.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ TEATRAS

"ATŽALA"

Šių metų gruodžio mėn. 11 dieną, sekmadienį, 2.30 val. po pietų Lietuvių klube vaidina Kosto Ostausko 4 v. dramą

Pulkininkas

Pana

"ČIČINSKAS"

Režisierius:

Julius Dambrauskas.

Veikėjai:

Julius Dambrauskas,
Ona Maksvytienė,
Juozas Maksvytis,
Vytautas Bukevičius.

Adm. Viktoras Šlitteris

Zakristijonas

Čičinskas

NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS

Gruodžio mėn. 31 dieną, šeštadienį North Melbourne salėje, 50 Errol St.

Grieš šaunus orkestras. Puiki vakarienė. Putos šampanas.

Pradžia 8 valandą. Kaina 20 dolerių asmeniui.

Visi tautiečiai iš toli ir iš arti kviečiami šlame baliuje dalyvauti. Bilietus galite užsisakyti iš anksto, tačiau paskubėkite, kad vietų nepribruktų.

Bilietus užsisakyti galima pas J. Tamošiūną tel. 8596291 arba V. Kružienę tel. (059) 755872.

Melbournio Apylinkės valdyba

M ū s ū P a s t o g Ė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.

Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga

Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas:

P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 2200

Redaktorius V. Augustinavičius Telefonas (02) 7903233 Administracijos telefonas (02) 682 - 6628

Redakcija rašinius taisy ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negražinami ir nesaugomi. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Prenumerata metams \$25 Užsienyje paprastu paštu \$30

N. Zelandijoje oro paštu \$40 Užsienyje oro paštu \$55